

COLOFON

Opdrachtgever Gemeente Wassenaar

Tekst Lara Voerman,
Heimerick Tromp

Herkomst beeld Paul Ronke,
Lara Voerman, H&A Metaal,
familie Beumer, Margaret de
Vos van Steenwijk

Vormgeving en drukwerk
Grapefish, Voorschoten

Leden van de jury en werkgroep

Voorzitter wethouder de heer K. Wassenaar
Burgerlid mevrouw M.E.R. baronesse de Vos van Steenwijk
Lid namens de klankbordgroep Cultureel Erfgoed
Wassenaar de heer N.W. Conijn
Raadslid de heer drs. G.L.H. Nijman
Raadslid de heer ing. P. Ronke
Lid namens de commissie Welstand en Cultureel Erfgoed
de heer dr. H.M.J. Tromp

MONUMENTENPRIJS 2021

Inhoud

	Pagina
Over de Wassenaarse monumentenprijs	3
Gegadigden voor de Wassenaarse Monumentenprijs 2021	4
Genomineerden voor de Wassenaarse Monumentenprijs 2021	6
Villa Ruys, Paauwlaan 6	9
Huis Vijverzicht, Van Ommerenlaan 56	15
Huize Den Deijl, Rijksstraatweg 390 en Lange Kerkdam 117	19

Over de Wassenaarse Monumentenprijs

De gemeente reikt tijdens Monumentendag 2021 voor de vijfde keer de Wassenaarse Monumentenprijs uit. Tot 26 april kon men een persoon of instantie voordragen, die zich op bijzondere wijze inzet voor de instandhouding van het prachtige Wassenaarse Cultureel Erfgoed.

Met de tweejaarlijkse Monumentenprijs wil de gemeente een blijk van erkenning en waardering geven aan:

- een persoon of instantie die zich bijzonder heeft ingezet voor het behoud van het Wassenaarse cultureel erfgoed, zoals bijvoorbeeld de eigenaar of de beheerder van een rijks- of gemeentelijk monument;
- een persoon of instantie die een voorbeeldfunctie vervult met een restauratie- of instandhoudingsproject; van een monument in Wassenaar;
- een initiatief dat bijdraagt aan de instandhouding van het Cultureel Erfgoed in Wassenaar.

De Wassenaarse Monumentenprijs werd op initiatief van toenmalig raadslid mw. M.E.R. de Vos van Steenwijk ingesteld en voor het eerst in 2014 uitgereikt.

De Werkgroep Wassenaarse Monumentenprijs bestaat uit:

- Kees Wassenaar, wethouder, voorzitter
- Margaret baronesse de Vos van Steenwijk, oud-raadslid
- Nicolaas Conijn, klankbordgroep Cultureel Erfgoed Wassenaar
- Gerbrand Nijman, raadslid
- Paul Ronke, raadslid
- Heimerick Tromp, commissie Welstand en Cultureel Erfgoed Wassenaar

Gegadigden voor de Wassenaarse Monumentenprijs 2021

De werkgroep is verheugd dat zij vanuit de gemeenschap vele voordrachten ontving voor de Monumentenprijs 2021. De werkgroep heeft de ontvangen voordrachten voor de Monumentenprijs 2021 beoordeeld en vervolgens de lijst van gegadigden samengesteld.

In de categorie restauratie

- Huis Vijverzicht, Van Ommerenlaan 56, familie Van Pappelendam
- Het Johannahuis, Schouwweg 72

Huis Vijverzicht

Het Johannahuis

In de categorie instandhouding en onderhoud

- Villa Ruys, Paauwlaan 6, Ambassade van Brazilië
- Woonhuis Peartree, Kerkstraat 15

Villa Ruys

Woonhuis Peartree

In de categorie personen

- de familie Beumer, wegens de verbouw en vernieuwing van Huize Den Deijl, Rijksstraatweg 390 en Lange Kerkdam 117

Huize Den Deijl

Genomineerden voor de Wassenaarse Monumentenprijs 2021

De werkgroepleden hebben diverse bezoeken afgelegd aan de genoemde panden. Tijdens de besprekingen van de werkgroep is vervolgens per categorie een genomineerde aangewezen. Uit de genomineerden is een winnaar gekozen. De twee overige projecten krijgen vanwege de bijzondere kwaliteiten elk een eervolle vermelding.

De genomineerden zijn:

Huis Vijverzicht

In de categorie **restauratie**:
Huis Vijverzicht

Villa Ruys

In de categorie **instandhouding en onderhoud**: Villa Ruys

Winnaar
2021

Huize Den Deijl

In de categorie **personen**:
de familie Beumer met
Huize Den Deijl

De Wassenaarse Monumentenprijs 2021 is toegekend aan:

Villa Ruys en uitgereikt aan de ambassadeur van Brazilië vanwege de voortdurende en jarenlange zorg voor het onderhoud en de instandhouding, niet alleen van de Villa Ruys met zijn interieur maar ook van het gehele complex met bijgebouwen, tuin en park, als voorbeeld van een monumentale diplomatieke residentie in Wassenaar.

De eervolle vermeldingen zijn toegekend aan:

Huis Vijverzicht van de familie Van Pappelendam voor de uitgebreide en eigentijdse restauratie van het huis, met speciale aandacht voor het tuin- en parkdeel en de passende herbouw van een garage/atelier op een bijzondere locatie.

De familie Beumer van Huize den Deijl wegens de verbouw en vernieuwing van Huize Den Deijl en het huisje Hèhè tot waardige entree van Wassenaar.

Entree met hall

Villa Ruys

Genomineerde in de categorie instandhouding en behoud

Winnaar
2021

Villa Ruys is al meer dan vijftig jaar de officiële residentie van de ambassadeur van Brazilië. Vanaf de drukke Prinsenvweg loopt de Paauwlaan richting de villa langs een restant eeuwenoud veenweidelandschap, met smalle polderslootjes, een eenvoudig houten hek en grazende koeien. In de verte wappert het groen, blauw en geel van de Braziliaanse vlag, met als achtergrond een van de meest imposante Wassenaarse huizen.

Villa Ruys

Villa Ruys gezien vanaf de Paauwlaan

Villa Ruys heet naar zijn bouwheer, de Rotterdamse havenondernemer Daniël Ruys. Ruys liet het huis rond 1915 bouwen op het zuidelijke deel van landgoed De Paauw, het vroegere buitenverblijf van prins Frederik. Het aangekochte stuk land was drie hectare groot. Het weiland dat nu voor het huis ligt, met het fraaie door hoge bomen ingekaderde zicht, was er onderdeel van. Architect L.J. Zaaijer tekende voor Ruys een landhuis in een wonderlijke mix van elementen uit de meer formele Hollands Classicistische vormtaal en de destijds populaire Engelse landhuistraditie, zoals het opgetilde terras met bakstenen muurtjes, de uitgebouwde serre, maar ook de centrale hall. Bij het huis kwam een monumentale poort, een portierswoning, een ommuurde moestuin, met orangerie en plantenkassen, een koetshuis en garage met plaats voor maar liefst vier automobielen. Het huis was groots, maar – heel Rotterdams – zonder al te veel decoratieve poespas. Een uitzondering hierop vormen de wapens van Daniël Ruys en zijn echtgenote Zonda Ruys-Freiin von Haerdtl, prominent aangebracht rechts en links van de hoofdentree.

Glaskoepel boven de centrale trappartij

Na het overlijden van Ruys in 1952 wordt het landhuis verkocht aan de gemeente Wassenaar. De moestuin werd in gebruik genomen als gemeentelijke kwekerij en de villa zelf in 1955 verhuurd als ambtswoning voor de Braziliaanse ambassadeur. Elf jaar later, in 1966, kocht Brazilië de villa aan. Sindsdien neemt de ambassade de zorg voor het huis op zich. Rond 1965 werd de door kolommen gedragen zware loggia langs de voorgevel afgebroken, waarschijnlijk om meer licht in het interieur te brengen. Verder veranderde er weinig. In 2004 kreeg het complex van huis, tuin en bijgebouwen niet voor niets de status van rijksmonument.

Ed Rodrigues Fernandes kent de villa als zijn broekzak. Hij werkt als technisch assistent al meer dan veertig jaar voor de ambassade. Door de jaren heen zag hij meer dan tien ambassadeurs en hun gezinnen komen en gaan. De constante is het huis. Rodrigues Fernandes leidt rond door de vele woon- en werkruimtes, zowel upstairs als downstairs. In de formele ontvangstruimten zijn de

Ontvangstkamer met zicht op de tuin en het weidelandschap

Bijgebouw met stallen en garage

houten vloeren, de paneeldeuren, de houten lambriseringen, de stucplafonds, de vele open haarden nog intact. Het donkere eikenhout op de wanden en plafonds is door de tijd heen in een lichte tint geschilderd. De voorkeur van de eerste bewoners voor donkere, intieme vertrekken was niet houdbaar. Op zolder imponeert de kapconstructie met daaronder de personeelskamers. Het personeel woont tegenwoordig niet meer in de residentie zelf, maar de dienstbellen hangen nog voor de deuren. In de vertrekken in de kelder heeft de tijd stilgestaan: met de originele tegels, deuren, lampen en destijds hypermoderne voorzieningen als een ingebouwde ijskast en een donkere kamer voor het ontwikkelen van foto's. In de personeelsvertrekken boven het oude koetshuis logeren soms nog gasten. De stallen – met glanzend groene tegels en originele voederbakken – staan leeg, maar de bijzondere waaivormige garage is nog altijd in gebruik.

Rodrigues Fernandes vertelt over de plannen voor het onderhoud. Dit jaar nog wordt de staat van het exterieur van het hoofdhuis opgenomen om vervolgens een onderhoudsplan op te kunnen

stellen. Het interieur is recent aangepakt. Met de historische wandbespanning als voorbeeld is een expert gezocht die de nieuwe bespanning kon namaken. De houten vloeren zijn gerestaureerd. Het resultaat getuigt van bijzondere trots en respect voor het huis, dat inmiddels langer in eigendom is van Brazilië, dan van bouwheer Daniël Ruys. De nominatie voor de Wassenaaarse Monumentenprijs dankt de ambassade aan het decennialange voorbeeldige eigenaarschap van dit rijksmonument.

Voor de beschrijving van de geschiedenis van Villa Ruys is gebruik gemaakt van de in 2020 verschenen publicatie Villa Ruys Wassenaar, geschreven door Robert van Lit in opdracht van de Ambassade van Brazilië.

Voederbakken
in de stallen

Huis Vijverzicht

Genomineerde in de categorie restauratie

Huis Vijverzicht is in 1907 gebouwd als tuinmanswoning van de buitenplaats Rust en Vreugd, gelijktijdig met een portierswoning iets verderop. Architecten Hoek en Wouters tekenden voor het ontwerp van de beide dienstgebouwen. Gekozen werd voor de toen populaire chaletstijl, met wit stucwerk tussen donker gebeitste vakwerkconstructie. De tuinmanswoning kwam op een prominente plek te staan aan de grote parkvijver, uitermate goed zichtbaar vanuit het aan de overzijde gelegen kasteel Oud-Wassenaar. Eerder had op deze bijzondere plek een Chinese tempel als tuinsieraad gestaan.

Huis Vijverzicht met rechts het nieuwe ateliergebouwtje

Toen de familie Van Pappelendam in 2016 in de tuinmanswoning – inmiddels omgedoopt tot huize Vijverzicht – kwam te wonen was het niet meer zo bescheiden van formaat. In de jaren 1980 breidde de toenmalige eigenaar het huis uit met een extra vleugel, in een vormgeving die vrijwel exact dezelfde was als het bestaande. Staand voor het huis is het verschil tussen de oud- en de nieuwbouw bijna niet te zien. Het huis was dan wel vergroot, er was veel achterstallig onderhoud. Niet alleen aan de woning, ook aan het terrein was lange tijd weinig aandacht besteed.

Architectenbureau Kamerling Van der Burgh uit Oegstgeest kreeg opdracht een plan te maken voor restauratie en deels vernieuwing

Het huis kijkt uit over de parkvijver voor kasteel Oud Wassenaar

van het huis. De cultuurhistorische waarden van het gebouw waren in een bouwhistorische verkenning onderzocht en golden als de basis voor het plan. Het toevoegen van een kelder – een van de grootste ingrepen – gebeurde daarom enkel onder de later toegevoegde gebouwvleugel en niet onder de monumentale oudbouw. Het is een fraaie extra woonruimte, die door een eenvoudig vormgegeven glasstrook op maaiveldniveau daglicht ontvangt. De woonruimte op de begane grond is opener geworden, maar de oude indeling van de kamers is in lijnen op de plafonds nog af te lezen. Met zorgvuldige isolatie en energiezuinige warmtebronnen is het huis klaar voor de toekomst.

Ook de ruime tuin aan de rand van de idyllische parkweide van het kasteel Oud-Wassenaar werd geheel aangepakt, waarbij de Stichting In Arcadië heeft geadviseerd. De tuin was overwoekerd met opschot, vertelt eigenaar Robert van Pappelendam. In samenwerking met de gemeente Wassenaar werden de monumentale bomen weer vrijgezet. Ten noordoosten van het huis stond een oude garage, die de familie wilde vervangen door een atelier. Na een inventarisatie van de landschappelijke waarden en een terreinbezoek van de commissie Welstand en Cultureel Erfgoed werd een plek gekozen voor het nieuwe gebouwtje. Het staat iets gedraaid ten opzichte van het huis. Het volume is bescheiden en de materialen sober en duurzaam, waardoor er als het ware een natuurlijke relatie en hiërarchie met de villa is ontstaan.

Het nieuwe volume met atelier- en werkruimte

De nominatie voor de Wassenaarse Monumentenprijs dankt de familie Van Pappelendam aan de uitgebreide en eigentijdse restauratie van het huis, met speciale aandacht voor het tuin- en parkdeel en de passende herbouw van een garage/atelier op een bijzondere locatie.

Huize Den Deijl

Genomineerde in de categorie personen

Het buurtschap Den Deijl was eeuwenlang een pleisterplaats voor verkeer op de landroute van Den Haag over Haarlem naar Amsterdam. Hier stonden verschillende kroegen voor dorstige reizigers, met stallen voor vermoeide paarden. 'Huize Den Deijl', gelegen op de hoek van de Lange Kerkdam en de Rijksstraatweg, was een van die uitspanningen. De naam van het huis werd al in 1490 genoemd en het is bekend dat het in 1527 als herberg in gebruik was. Een geschiedenis van vermaak dus, van zo'n vijf eeuwen. Het gebouw dat we nu kennen als Huize Den Deijl is een stuk jonger. Het is een paar jaar voor 1900 gebouwd en was het koetshuis van 'Den Nieuwen Deijl', dat na de toevoeging van een veranda en serre uitgroeide tot een van de populairste Wassenaarse herbergen.

Het complex Huize Den Deijl markeert de hoek van de Rijksstraatweg en de Lange Kerkdam

Van de drukbezochte uitspanning was een aantal jaren geleden niet veel meer over. Nadat de laatste eigenaar was vertrokken trad het verval in. Voor de gemeente, en voor veel Wassenaarders, werd het prominent aan een van de entrees tot Wassenaar gelegen complex een doorn in het oog. Na plannen voor sloop en grootschalige nieuwbouw zette de gemeente Den Deijl begin 2017 op de markt. Maar niet zonder begeleidend eisenpakket. Het uitgangspunt was deze plek weer een waardige entree van het dorp te maken, en daarbij de geschiedenis als vertrekpunt te nemen in plaats van die weg te poetsen. De familie Beumer won als investeerder de selectieprocedure.

Het herbestemmingsplan, opgesteld samen met de betrokken leegstandbeheerder van het pand Roland Ohlenslager en architectenbureau Kok Harleman, richtte zich op het revitaliseren van de historische entree van Wassenaar, met het verdwenen gastvrije

Het huisje Hèhè vanaf de Lange Kerkdam

Het gerenoveerde Huize Den Deijl

karakter van de uitspanning als inspiratiebron. Een toekomst werd gezocht in het maken een nieuw knooppunt voor fietsers, wandelaars en ruiters, met Huize Den Deijl als laagdrempelige uitspanning, waar ruimte is voor samenkomst van kleine Wassenaarse verenigingen en een atelier met expositieruimte. Naast de renovatie van het restaurant werd het herstel en de herbestemming van het naastgelegen tuindershuisje 'HèHè' tot bed & breakfast integraal in de planvorming meegenomen, net als de herinrichting van het terrein zelf.

Het geven van een nieuwe toekomst aan historische gebouwen is wat de familie Beumer het liefste doet, vertellen de broers Tobias en Olivier Beumer. Hun vader en oom startten deze familiepraktijk. Eerder nam de familie een 17e-eeuws pakhuis in Schiedam onder handen, net als een van de allereerste winkelpanden van V&D in Haarlem. De broers Beumer zijn opgegroeid in Wassenaar. Toen de kans voorbij kwam om een stempel te drukken op de restauratie van Huize Den Deijl, grepen ze die met beide handen aan.

Eind 2018 startte de uitvoering. Omvangrijke klussen waren de verduurzaming van de in slechte bouwkundige staat verkerende gebouwen en het verbeteren van de afwatering van het gehele terrein. Broer Olivier spendeerde twee weken met het schoonmaken van de oude rode dakpannen op huisje HèHè, die niet meer nieuw verkrijgbaar bleken. Er was meer aandacht op dat detailniveau. De broers zochten door heel Nederland historische bouwmaterialen, van deuren, Oudhollandse tegels tot een paardendrinkbak. De kunstenaar die het atelierdeel in gebruik heeft maakte op basis van oud fotomateriaal de karakteristieke belettering na op de poort naar het terrein. Van de oude bewoonster van het huisje HèHè kregen ze het oude naambord mee, dat nu weer op de gevel van het huisje prijkt. In het huisje zelf is een bed & breakfast geopend. Voor de historische herberg wordt gezocht naar een geschikte uitbater.

De nominatie voor de Wassenaarse Monumentenprijs dankt de familie Beumer aan hun inzet voor het behoud en de restauratie van Huize Den Deijl, waarmee het begrip 'beeldbepalend' voor deze uitzonderlijke plek een extra dimensie heeft gekregen.

Toegangspoort Huize Den Deijl

Het voormalige tuindershuisje HèHè